

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: főutca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre	4	frt.
Félévre	2	"
Negyedévre	1	"

HIRDETÉSI DIJ:
háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— **Bélyegdíj:** minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtnak el.

Előfizetési felhívás

EPERJESI LAPOK

társadalmi s gazdasági hetilapra.

Előfizetési feltételek.

Egész évre	4	frt.
Félévre	2	"
Negyedévre	1	"

Az előfizetési pénzek az **Eperjesi Bank-egylet könyvnyomdájába** intézendők.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postalátványnyal eszközölhetők.

Eperjes, szeptemberhó 20-án.

Gyakrabban volt már alkalmunk azon sajnós tényre utalni, hogy amugy is zsenge korát élő hazai iparunk nem képes lendületnek indulni, mert mostoha bánásmódban részesítjük épen mi, kik természetszerűleg és saját jól felfogott érdekünkben hivatva volnánk tőlünk telhetőleg pártolni azt s pártolni különösen ott, hol ninesen arra szükség, miszerint a külföldi piac termékeit igénybe vegyük. Szomorú jelenség, hogy nem tudjuk sajátunkat érdeme szerint megbecsülni s nem szűnünk meg előítélettel viseltetni a hazai iránt s mindig s mindenkor előnyt adunk az idegennek, ha mindjárt selejtesebb is.

Sok hazai vállalat lett már ez előítélet áldozatává iparunk kimondhatatlan kárára, s ha a jobb belátás végre is erőt nem vesz ezen nemzeti hibánkon, ugy még számos más vállalat hasonló sorsra juthat.

Mutatja ezt a leibitz-késmárki posztógyártás példája, mely pártolásihiány miatt már-már hanyatlásnak kezd indulni.

A kassai kereskedelmi- es iparkamara ennél fogva kötelességéhez híven körjegyzéket intézett a törvényhatóságokhoz ezen ipar érdekében, melyet alább egész terjedelmében közlünk, azon ohajtással, vajha e felhívást megszivelnék és az a kívánt sikerre vezetne.

A körjegyzék így hangzik:

„Tekintetes megyei közönség!

Magyarország összes törvényhatóságai — kevés kivétellel — hazafias és lelkes feliratokat intéztek az országgyűléshez az önálló vámterület és a magyar nemzeti bank mellett.

Ezen feliratokban kiváló szakértelemmel és hazafias ékesszólással ecsetelték a törvényhatóságok a hazai ipar sanyaru helyzetét és bőven értekeztek azon szálnalmas helotaszerepről, melyre a magyar ipar szemben Ausztria iparával kárhoztatva van.

Ezen feliratok — fájdalom — nem vezettek a kívánt eredményhez.

Az ország törvényhozásának többsége, engedve az osztrák mérvadó körök hatalmas befolyásának, újabb tíz évre megkötötte az ország kezét a vámpolitika és a pénzügyek terén.

Céltalan fáradság lenne, ha ezen kamara a megkötött közgazdasági alku jó és rossz oldalait a tekintetes törvényhatóság előtt fejtegetné.

Bevégzett tényekkel kell ez idő szerint számolnunk, oly viszonyokkal, melyek a közgazdasági alku törvényerőre emelkedése után tíz hosszú éven át meg nem változtathatók.

A nemzetnek, a nemzet befolyásos és

mérvadó köreinek az önségely elvét kell érvényesíteniök, a hazai iparon, kereskedelmén és mezőgazdaságon, egy szóval a közgazdasági termelési és munkakörökön minden tőlök telhető módon segiteniök és érdekeiket a legnagyobb mérvű pártolás által előmozdítaniök. Minden egyes törvényhatóságnak a hazai ipart védő és felkaroló tényezővé kell lennie, mert csak ily védelem által lesz a hazai ipar képesítve a praepotens osztrák iparral szemben megállani.

Minden megyei törvényhatóság maga egy nagy fogyasztó, a mennyiben rendőségének, hajduinak és szolgaszemélyzetének felszerelése tekintetéből egyes iparágak terményeire szorul.

Kérjük a tekintetes törvényhatóságot, mondja ki tekintettel iparunk szorult helyzetére és az iparügyi tevékenység terén észlelt nagymérvű hanyatlásra, hogy említett közegeinek felszerelését csakis hazai iparosoknál és pedig közvetlenül a hazai termelőknél fogja fedezni.

A tekintetes törvényhatóság felszerelési szükségletének tekintélyes részét képezi a posztóanyag.

Az ország törvényhatóságai ez idő szerint tudtunkkal soha sem léptek közvetlen összeköttetésbe magokkal a hazai posztógyárakkal, de árlejtési hirdetményeikben rendszerint felhívták a hazai vállalkozókat, miszerint a ruhaneműek beszerzése tekintetéből megindított versenyben részt vegyenek.

Ezen eljárás mellett nem éretett el a tekintetes törvényhatóságok által kitűzött cél, t. i. hogy a felszerelési cikkek hazai gyártmányból állittassanak elő.

A vállalkozó ruha- és posztókereskedő vagy szabó, ki az árlejtésnél a legkedvezőbb ajánlat következtében versenyerertes lett, rendszerint, — mondhatni — mindenkor angol vagy brünni posztóból készítette a megyei közegek egyenruháját.

Ha már magában véve fölötté sajnós jelenség az, hogy a közös hadsereg felszerelési szükségletének oroszánrésze az osztrák iparnak monopolszerű módon biztosított, nem botrányos tény-e az, hogy egy hazafias törvényhatóság közbiztonsági személyzete idegen és az ország zsirján hizó gyárak terményeiből készült egyenruhában teljesíti a közbiztonsági szolgálatot.

Kamarai kerületünkben létezik egy posztógyár-szövetkezet, a leibitz- kézmárki egyesült posztógyárosok szövetkezete, melynek telepeiben kitünő minőségű, tartós és igen olcsó posztó állittatik elő.

Ezen posztógyárosok azonban szemben az országos közönség hideg közönyével és az idegen iránti előszeretetével minden igyekeztük, mánkaképességök és szorgalmuk dacára a tönk szélén állanak.

Nem volna e megszégyenítő tény, ha egy életre való iparág a hazai közönség közönye miatt a bukás örvényébe utasították?

A leibitz-késmárki posztógyártás beszüntetése egyértelmű száz meg száz munkásember tönkretételével, egy életképes ipar eltemetésével, egy munkásváros teljes elszegényedésével.

Hazafias bizalommal fordulunk a tekintetes törvényhatósághoz, nyujtson nekünk segédkezet ezen életképes ipar megmentésére

és jelentse ki, hogy posztószükségletét ezen-tul a leibitzi posztógyárakból beszerezni szives leend.

Kérjük a tekintetes törvényhatóságot, sziveskedjék a hajduk, a rendőség, a szolgáló személyzet egyenruháihoz szükséges posztókból egy-egy mintaszelvényt kezeinkhez juttatni, hogy az említett gyárosokkal érintkezve a tekintetes törvényhatósággal azon árakat közölhessük, melyek mellett ezen gyárosok a szállításra vállalkozhatnának.

Megvagyunk győződve, hogy a tekintetes törvényhatóság bennünket hazafias munkálkodásunkban annál inkább támogatni szives leend, a mennyiben az általunk megjelölt módon felszerelés szükségletét nem csak a legjutányosabb árak mellett beszerezni képes szert, melylyel sem tartósság, sem hamisítatlan minőség szempontjából az osztrák és külföldi anyag nem versenyezhetik.

A rendészet viszonya a valláshoz.

Irta: dr. Fekete Gyula, ar.-maróthi kir. törvsz. bíró.
(Folytatás).

1) A munka és forgalom magában véve még nem képezhet sérelmes akadályt. És különbség teendő házon belöli és küvüli, csendes és zajos, sürgös és nem olyan munka között.

Megengedett munkák gyanánt a törvényhozások ezeket alapítják meg:

a) Melyek a nyilvános észleletnek nem tárgyai, ha a fölmentett munkások nélkül teljesítettnek.
b) Sürgös szükségleteket fedező munkák. Pld. bérkocsisok, hordárok munkája stb.

c) Több napon át tartó technikai teljesítések, melyek nem halaszthatók. Pld. üvegputák, papírgyárok munkája.

d) Halaszthatlan aratási munka minden időben meg volt engedve. Erről már a római törvényhozás is megemlékszik.

e) Legnagyobb jelentőségű ünnepnapokon sem akasztható meg a hajózási, vasuti, posta és távirtda forgalom.

f) Kijávitást és tisztítást, célzó munka ipari helyiségekben.

Ez a megengedett munkák rendszere, melynek józan culturember soha ellen nem mondhat.

2) Senki sem kötelezhető másnak vallásos ünnepein pihenni.

3) A sok ünnep erkölcsi bomlást és gazdasági enyészetet idézvé elő — miután az unalom számtalan bűnös cselekményeknek forrása: az állam csak a vasárnap s a bevett vallások fő ünnepei megtartását rendelje el. Ha pedig igaz az elv, hogy a forgalom nem áll ellentétben a vallásos érdekekkel: hogy a forgalom kikérülhető nehézségek által némely egyházak társadalomellenes szokásai részéről ne akadályoztassék, a lehető kényelemben az utas mindenütt részesülhessen, emlékeztetek a copfos zsidók azon tiltandó s eltörleendő szokására, hogy ünnepnapjaikon megtagadják a nélkülözhetlen szolgálatteleteket.

4) Az isteni tisztelet alatt tiltva zajos játék és mulatozás vendéglőkben, kávéházakban. Nyilvános vigalmak csak az isteni tisztelet bevégzése után engedhetők meg. Irányelv ez: ártatlan szórakozások, ha közvigalmak alakjában is jelentkeznek a nyilvános isteni tisztelet után ne tiltassanak, a mennyiben munka napokon rendszerint nem fordulhatnak elő és a kedély felelevenítésében isteni törvények megsértése nem szemlélhető.

5) Szini előadások egészen más természetű szórakozást nyujtanak — mint bálók s más ilyen vigalmak. Színházakban közművelődési intézeteket szemlélünk. Szini előadások tehát, amennyiben az előadás ideje az isteni tisztelet megtartásának idejével össze nem esnek — mindenkor megtartathassanak.

6) Minden közmunka beszüntetendő ünnep s vasárnapokon.

7) Gyári munkások, kereskedelmi, kéziipar

segédjei és tanoncainak munkája törvényileg be-
szüntetendő. De hogy a gyári munkások önző
munkaadók által meg ne rövidíthessék, ren-
des díjakat ily napokon is biztosítsa nekik maga
a törvény. Ily rendelkezés hiányában nem éretnék
el a vallásos cél, a munkások kényszerítettének
a folytonos munkára, pedig ha a gépnek is kell
szünetelnie, még inkább az emberi erőnek, mely
ha folytonosan igénybe vétetnék, kimerül és szel-
lemi élvezetek teljes hiányában fizikai géppé
aljasodik le — mit az állam soha és senki ked-
véért meg nem engedhet.

8) Nélkülözhetlen élelmiszerek ünnepnapokon
is boltokban egész napon keresztül árultathassan-
nak — de a közönséges módtól eltérően.

Ezek a vallásrendészet jogának alapelvei. —
Külső rendellenességek elnyomása, megelőzése kö-
rülírendő eljárásnak különösen tapintatosnak
kell lennie, mert a rendőri kényszer itt a legben-
sőbb egyéni szabadsággal érintkezik, s gyakran
más valláshoz tartozó oly esetekben is jogtalan
bánásmódot szemlél — ahol valóban ilyenről szó
sem lehet. Egyébként korunkban mentől kevesebb
feladat jut e téren a rendészetnek, mert csakis
azok fogják a vallás jogrendjét veszélyeztetni, kik
általában a közrend, biztonság és béke szokásos
háborgatói.

Ezek után áttérek a tételes törvényhozások
jogelveinek fejtegetésére.

II. Tételes jogrendszerek.

1. Franciaországban az 1814. évi Charta a
róm kath. vallást államvallássá emelte. — Ekkor
mindenki köteleztetett a kath. egyház ünnepeinek
megtartására. Vasár és ünnepnapokon tiltott a
munka, ugyazint a közhelyeken árusítás, de sür-
gős munka teljesítése megengedett. Kihágás
büntetésének maximuma 15 frank — illetve 5 napi
fogság. Az 1830. évi Charta 5 art. kijelenti ugyan,
hogy a nemzet többségének vallása a róm. kath.,
de más vallásukat kath. ünnepek megtartása e
törvény már nem kényszeríti. A megengedett mun-
kák szervesen szabályozva az 1814. évi november
18-ki törvény 7. art.-ban. Az 1789. törvényhozás
a tulságos ünnepek veszélyeinek kiküszöbölése végett
kimondta a törvényt: „aucune fête, à l'exception
du dimanche, ne peut être établie sans la per-
mission du gouvernement.

2. Északamerikai unio államai. Minden egyes
államban itt a vasárnapi nyugalom szigorral vég-
rehajtv. Egy 1792-ki törvény megtilt Massachu-
settsben minden munkát, minden játékot sőt uta-
zást is vasárnapon. A new-yorki „revised statu-
tes“ tiltják a játékot vasárnap — a bírság sze-
génypénztárba megy. 1872-ben hozott az egész
köz társaságban hatályos vallásrendészeti törvény,
melyet a két ház különös gonddal alkotott meg.
Nálunk a 67-ki kiegyezés iránt nagyobb érdeklő-
dés nem jelentkezett — mint az Unio parlament-
jénél ezen törvény iránt, melynek egyes tételei fő-
lött egyhuzamban 24 órán át tartó ülésben vitat-
koztak a tagok. 1872-ig általános rendezést ez
ügy Amerikában nem nyert.

E törvény szerint, melynek parancsait az
amerikaiak jobban szokták régi jó szokáshoz ké-
pest megtartani — mint a vallással is divatot üző
mai európaiak, — 12 sh. büntetés terhe alatt til-

tatik vasárnap a boltok és raktárak megnyitása,
bármely munka teljesítése, részvétel hangverseny-
nyen, bálon vagy színházban. Az amerikai nép
jól fogta fel a vallásosság értékét demokratikus
századokban — belátta bölcsen, hogy egy minden-
ható demokratikus többség tulkapásai ellen egyike
a legjobb eszközöknek a mindenható iránti szere-
tet s foglalkozás koronként vallásos dolgokkal ép-
ügy mint alkotmányos közkötelemekkel, mert csak
így biztosíthat magának szabad és önfeláldozásra
kész polgárokat a társadalom. És az amerikai lel-
két ne hasonlítsuk össze a mai magyar lelkével.
Ez utóbbinál mindinkább enyészik a közszellem-
hűség és áldozatkészség magasztos egyházi vagy
társadalmi érdekek iránt. De igenis mély gyöke-
reket kezd verni az aljas egoismus és individualis-
mus, mely két fekete, megjelenésében undort ger-
jesztő bálványnak mily áldozatokat tudtak egyesek
hozni, mutatja az utolsó képviselői választási kor-
szak, a midőn oly egyének megválasztására 30
ezeren felüli összegek is bocsátattak szélnek, kik-
nek koponyájukban nincs annyi töke, melylyel az
országban, mint törvényhozók 30 krajcárnyi hasz-
not képesek lennének hozni. Az amerikai sokkal
józanabb gazda, semhogy ily tökéket hozna nyo-
moru húság áldozatául. A mai gazdag protestáns
egyházi vagy iskolai célokra meghálálendő kegy-
ajándékképp 1000 frtot dob az oltárra — de ma-
gasabb közjogi és politikai műveltséget nélkülöző
gyerkőcök képviselővé megválasztatását néha egész
vagyonra feláldozásával sikeresíti. Oly népnél, mely-
nél a közmoralitás az elfajzás ezen fokát elérte:
nagyon hasznosnak itélem a közérdekek és köz-
ügyekkel kényszerített foglalkozást — különben a
nemzeti magasabb erények kihálása — fajunk po-
litikai énje önállóságának halálát is fogja maga után
vonni. (Vége köv.)

Levelezés.

Bártfáról.

Mult héten, ez idén választott képviselőnk,
Hollán Victor ebédre meghívta Magyar Raszla-
viczára Bártfa város előkelőségeit és valamennyi
lelkész, kik megválasztatása körül érdemeket sze-
reztek. Összesen részt vett az ebéden 40 személy
körüli. A g. k. klerus, egy lelkész kivételével, meg
nem jelent, mely távolmaradásnak okául a folyó
aratási munkálatokkal való foglalkozás említettett
egyrésztől. De valószínűbb, hogy a nagyobb távol-
ság tartotta őket vissza.

A kassai püspök, ki épen az nap érkezett
Raszlaviczára, az előleges meghívás dacára el nem
fogadta ezt s elvéhez híven az ottani lelkésznek
vendége volt. Jelenlegi bértámasztása alkalmából
a püspök ő méltósága t. i. csakis a meglátoga-
tandó egyházak lelkipásztorai házába száll.

Szerdán délután ide érkezett, az elejébe
ment városi köldöttség s a járása területén állan-
dóan oldala mellett lévő szolgabíró kiséretében, s
nem úgy mint mostanáig szokás volt, hogy a
püspök egyenesen a templom elébe hajtatott, át-
öltözködött s a templomba imádkozni ment volna,
de a parochiára szállt s onnét a képződött népsor-
fal közt, azt folyton megáldva, a templomba ment
imádságát végzendő. Visszajövet fogadta a bemu-

Ekkor Alfrédhoz fordult a rendőr. — Névjegyet kérem!

Alfréd átnyujtá jegyét. Ezután a rendőr bér-
kocsiban lakására szállította a kapitányt, míg
Alfréd műtermébe ballagott.

Másnap nem állhatta meg, hogy az ismeret-
len úr állapota felől ne tudakozódjék. A Pro-
vence-utcai ház portása azzal a hirrel lepte meg,
hogy a kapitány úr épen az imént reggelizett, még
pedig, mint mondá, „rangosan“ beefsteaket, sonkát
stb. s meglehetősen sörmennyiséget. A kapitány úr
— e kedvező jelekből ítélve — veszélyen kívül
lehet. Sőt úgy látszik nekem — tevé hozzá a
házmester, — hogy az a másik nagyobb veszélyben
forog.

— Melyik másik?

— Az, ki a kapitányt pofon ütötte.

— Hát pofon ütötték? kérde Alfréd.

— Úgy bizony — válaszolá a házmester,
ki Alfrédet alkalmasint rendőrkémnek tartotta —
s terjedelmesen elbeszélte az egész casust, külö-
nösen kiemelvén azon körülményt, hogy bizony
„annak a másiknak jó lesz résen állania, mert a
kapitány nem ismer tréfát; egész raktár puska,
pisztoly és kard van vele.“

— Ne mondja hát — veté oda Alfréd kissé
megszéppenne.

— Ön kétkedik? Nos, azt hallottam, hogy
átkozottan jól kezeli a fegyvereket; mondják, hogy
Hollandban három ellenét egymásután gyepré
fektette.

Alfréd nem volt ugyan valami nagy hős, de
nyulszívű sem volt. Azonban a legbátrabb ember
is elfogulttá válik, ha egy ismert verekedővel
gyül meg a baja. Alfrédet is kissé megborzongatta
hát a párbajra való kilátás. Mindebből azonban
mitsem árult el s egész nyugodtan kérde, hogy
mi lett azzal a másikkal; a kapitány bizonyára
nem is gyantítja kiletét.

— Azt hiszi ön? jegyzé meg a portás. Hát
mire való akkor a névjegy, a mit az a másik a
rendőrnök átadott.

tatandó kitünőségeket; azután szűkebb körben töl-
tötte az estét.

Csötörtökön reggel 8 órakor kezdődött a
mise, melyet maga a püspök tartott, s mely köz-
ben, az oltár előtt ülve, tót prédikációt is elolva-
solt; a mise befejezése után bértámasztotta a sorban
fellállított fiú és leánygyermekeket a mi 11 óráig
tartott. 1 1/2 órakor a püspök tiszteletére az ily
tekintetben bőkezű városi apát közebédet rende-
zett, melyhez 69 személy volt hivatalos. Az ebéd
alatt és azután történekről csak fantasia segítsé-
gével lehetne egyet-mást kigondolnom, mert a
közlekedés, mely jelen közlésemet e lap számára
viszi, olyan, hogy azt még az ebéd előtt kellett
írnom, hogy idejekorán érkezék a nyomdába. —
A püspök további útja felől tudjuk, hogy holnap
Gáboltóra megyen bértámasztani, szombaton visszajön
Bártfára, innét Zborón, Kurimán s a többi egy-
házakban megejtendő bértámasztással folytatja kör-
utját.

Különfélék.

Hangverseny. Hazslinszky Ágost úr mai hang-
versenyének műsorozata a következő:

1-ső rész.

1. Nagy ábránd „Ördög Róbert“ opera felett
Alard-tól, Krajzell Aranka zongora kísérete mellett
játssa Hazslinszky Á.

2. Székely: Te vagy, te vagy barna kis lány
cimű nagy ábrándja játssa Dietz Kornelia.

3. a) Chopin, Nocturn b) Wieniavsky, Legende
Nehrer Jenny zongora kísérete mellett játssa
Hazslinszky Á.

4. Schiedermeier, Offertorium vonós négyes
kiséret mellett énekli Janovitz Tinka.

5. Magyar Ábránd, Ridley-től Hirschmann
zongora kísérete mellett játssa Hazslinszky Á.

2-ik rész.

1. a) Volkman, Chant du Troubadour b) Hazs-
linszky, Romanz, Krajzell Aranka zongora kísérete
mellett játssa Hazslinszky Á.

2. Schubert, Impromptu játssa Nehrer Jenny.

3. Beriot air varié játssa Hazslinszky Á.

4. Schubert, Aufenthalt, énekli Janovitz Tinka.

5. Székely, magyar ábránd játssa Kálóczy úr.

6. Alard, magyar ábránd „Traviata“ fölött
Nehrer Jenny zongora kísérete mellett játssa
Hazslinszky Á.

A hangverseny tiszta jövedelmének felerésze
a miskolci árvizkárosultak javára fog fordíttatni.
Feülfizetések e célra köszönettel elfogadtatnak s
lapunk utján nyugtáztatnak.

A hangversenyt kedélyes táncmultság fog
követendi; nem szenved tehát kétséget, hogy fiatal-
ságunk szép számmal lesz kápviseleve. Kezdeté
esti fél nyolc órakor.

A miskolci vizkárosultak részére adakoz-
tak az eperjesi collegiumban a gymnasiumi ifjuság
és tanári kara 73 frt. — Összegyült pedig: az
I. osztályban 4 frt 61 kr., II. osztályban 5 frt
9 kr., III. osztályban 8 frt 75 kr., IV. osztályban
10 frt, V. osztályban 13 frt, VI. osztályban 8 frt,
VII. 15 frt 37 kr., VIII 8 frt 20 kr. Ezen ösz-
szeg szeptember 15-én beküldetett tek. Soltész
Nagy Kálmán miskolci polgármester úrnak.

TÁRCA.

Van Dergom kapitány esete.

1866-ik évi augusztus 15-én nagy tolongás
volt este a párisi Concordia-téren. Napoleon nap-
ját ünnepelték s kilenc órára nagy tüzijátékot
vártak.

— Szoruljon hát kissé odább, — szóló Lary
Alfred festész szomszédjához, ki egész széles vol-
tában előtte állott — menjen már félre! valóban
ön kiállhatatlan ember!

A megszólitott azzal felelt, hogy testének
egész súlyával Alfrédre nehezedett, ki a hatalmas
nyomás alatt mélyen felsohajtott.

— Ah uram, ez minősíthetlen pimaszság —
kiáltott fel Alfréd türelmét veszve — itt hát a
köszönet érte!

E szavakkal hatalmasan pofon ütötte a szé-
les arcu kövér urat, ki ugyanezen pillanatban
összeroskadt.

— Helyet! helyet! meghalt itt valaki! —
ilyféle kiáltások hangzottak egyszerre száz torok-
ból s a sok hang közül különösen kitűnt az Alfrédé
kit a kövér ur szájából s orrából kibugyogó vér
azonnal kijózanított.

— Orvost ide! hívjatok orvost! kiáltá, két
mellette állót fölszólitva, hogy mentsék ki az ál-
dozatot a tolongásból.

Végre megjelent egy frakkos és fehér nyak-
kendős uri ember. A sokaság tért nyitott az or-
vosnak, mert az volt a jövevény, ki az összeesett
megvizsgálván, kijelenté, hogy a baj nagy, igen
nagy.

— Végre talán meg is öltem! — gondolá
Alfréd s már-már azon volt, hogy észrevétlenül
elillanjon. E szándékában azonban egy rendő-
r megérkezése akadályozta meg, ki átkutatván a kövér
úr zsebeit, ily című látogatójegyet talált: Van
Dergom kapitány, „rue de Provence“ stb.

— Óh mily boszantó ostobaság volt tőlem!
vádolta Alfréd önmagát titokban.

E pillanatban egy fogat állt meg a kapu
előtt, melyről egy fiatal szép leány szökött le.

— Ah minő szép! — kiálta fel Alfréd ön-
kéntelen csodálattal.

— Ez Van Dergom kapitány leánya, mondá
a házmester.

Alfréd odább sietett, olyféle gondolattal, hogy
szébb a leány, mint az atyja.

Két nap mult el azóta, a mikor egyszer
házajövet a szolgálta Alfrédnek egy névjegyet,
mely e néhány szót tartalmazta: „Van Dergom
kapitány. Rue de Provence“ stb.

— Láttad-e azt az urat? kérde Alfréd.

— Láttam igenis. Úgy nézett ki, mint egy
buldog s úgy látszik, nagyon boszus volt, hogy
nem találta itthon. Egyébiránt megígérte, hogy
látogatását ismételné fogja.

Alfrédnek e szavak hallatára azonnal eszébe
jutott, hogy egyik jó barátja néhány napra meg-
hívta magához Vichybe. Udvariatlanság lett volna
e meghívást el nem fogadni. Alfréd tehát kése-
delem nélkül Vichybe utazott.

Azonban alig, hogy barátjánál megérkezett,
jött egy levél Marseilleből, mely e kevés szót
tartalmazta:

— Várjon el uram, eljövök önhöz. Van
Dergom.

— Ördög és pokol, ezen hollandi ugyan csak
rám éhezett — gondolá Alfréd — azonban, ha
szívesen látnám, nem volnék most itten. Arra
kérté tehát barátját, hogy helyette ő fogadja a
kapitányt. mivel neki sürgős ügyben Chendernager-
be kell utaznia.

Igy is lett. Azóta hosszú ideig mitsem hal-
lott a hollandiról s azt kezdte hinni, hogy végre
ment lesz már üldözéseitől. . . .

1867-ik évi martius 10-én egy jó húsban
levő uri ember rántá meg a csengettyüt Alfréd
lakásán. Alfréd ajtót nyitott s — Van Dergom

Hon-
nult be-
zászlóalj
A legénys-
Soóy
sülünk —
deköznak
A sz-
hogy a ki-
tobb lesz.
Gold-
nára kés-
fog nyitni
A se-
nagy láda
hatóságra
tanusított
A ki-
Vast-
tesültünk,
vasuti sza-
temberhó
demián na-
tatik meg-
ifjuságnak
mányokat
maguknak

Sp-
„De-
den“ heift
Werfen.

Das
bosnischen
so große
Fügung
jöhnen
Steuer- u-
tete, stehen
(Es

gesfragten
gelagten
Thafache
handen
zum Befie
Ste-
herrschend
— und
werden.

Die
holenden
auch fünf
Nur
noch nicht
fähigkeit
Zeit
von den
gaben, fin-
den und
gewöhnlid
Elementar
Die
blühende
ferner die
stattgefun-
gen habe

kapitány
Párisba.

hon talá-
sódzó há-
gem . . .
önt válas-
—

—
önre biz-
hát . . .
—

kiálta fe-
ölve
hetem?!

—
nem em-
roppant
tódult, s
lödnek
mentetté
a tolong-
tem felő-
kött. N
s minde-
Ki

a kapitá-
gal elár-
kapitány
jutott a
tehát h-
sok özö-
Ne

Saint-Ro-
Van De-
Ily

pofon.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

segédjei és tanoncainak munkája törvényileg beszüntetendő. De hogy a gyári munkások önző munkaadók által meg ne rövidíthetessék, rendes díjakat ily napokon is biztosítsa nekik maga a törvény. Ily rendelkezés hiányában nem éretnék el a vallásos cél, a munkások kényszerítettének a folytonos munkára, pedig ha a gépnek is kell szünetelnie, még inkább az emberi erőnek, mely ha folytonosan igénybe vétetnék, kimerül és szellemi élvezetek teljes hiányában fizikai géppé aljasodik le — mit az állam soha és senki kedvéért meg nem engedhet.

8) Nélkülözhetlen élelmiszerek ünnepnapokon is boltokban egész napon keresztül árulathassanak — de a közönséges módtól eltérően.

Ezek a vallásrendszert jogának alapelvei. — Külső rendellenességek elnyomása, megelőzése körüli rendőri eljárásnak különösen tapintatosnak kell lennie, mert a rendőri kényszer itt a legbensőbb egyéni szabadsággal érintkezik, s gyakran más valláshoz tartozó oly esetekben is jogtalan bánásmódot szemlél — ahol valóban ilyenről szó sem lehet. Egyébként korunkban mentől kevesebb feladat jut e téren a rendszertnek, mert csakis azok fogják a vallás jogrendjét veszélyeztetni, kik általában a közrend, biztonság és béke szokásos háborgatói.

Ezek után áttérek a tételes törvényhozások jogelveinek fejtegetésére.

II. Tételes jogrendszerek.

1. Franciaországban az 1814. évi Charta a róm kath. vallást államvallássá emelte. — Ekkor mindenki köteleztetett a kath. egyház ünnepeinek megtartására. Vasár és ünnepnapokon tiltott a munka, ugyis az ünnepnapokon árusítás, de sürgős munka teljesítése megengedett. Kihágás büntetésének maximuma 15 frank — illetve 5 napi fogság. Az 1830. évi Charta 5 art. kijelenti ugyan, hogy a nemzet többségének vallása a róm. kath., de más vallásukat kath. ünnepek megtartása e törvény már nem kényszeríti. A megengedett munkák szervesen szabályozva az 1814. évi november 18-ki törvény 7. art.-ban. Az 1789. törvényhozás a tulságos ünnepek veszélyeinek kiküszöbölése végett kimondta a törvényt: „aucune fête, à l'exception du dimanche, ne peut être établie sans la permission du gouvernement.”

2. Északamerikai unio államai. Minden egyes államban itt a vasárnapi nyugalom szigorral végrehajtva. Egy 1792-ki törvény megtilt Massachusettsben minden munkát, minden játékot sőt utazást is vasárnapon. A new-yorki „revised statutes” tiltják a játékot vasárnap — a birság szegényéknél meg. 1872-ben hozott az egész köztársaságban hatályos vallásrendszeti törvény, melyet a két ház különös gonddal alkotott meg. Nálunk a 67-ki kiegyezés iránt nagyobb érdeklődés nem jelentkezett — mint az Unio parlamentjénél ezen törvény iránt, melynek egyes tételei fölött egyhuzamban 24 órán át tartó ülésben vitatkoztak a tagok. 1872-ig általános rendezést ez ügy Amerikában nem nyert.

E törvény szerint, melynek parancsait az amerikaiak jobban szokták régi jó szokáshoz képest megtartani — mint a vallással is divatot üző mai európaiak, — 12 sh. büntetés terhe alatt til-

tatik vasárnap a boltok és raktárak megnyitása, bármely munka teljesítése, részvétel hangversenyen, bálon vagy színházban. Az amerikai nép jól fogta fel a vallásosság értékét demokratikus századokban — belátta bölcsen, hogy egy mindenható demokratikus többség tulkapásai ellen egyike a legjobb eszközöknek a mindenható iránti szeretet s foglalkozás koronként vallásos dolgokkal épüget mint alkotmányos közkötelemekkel, mert csak így biztosíthat magának szabad és önfeláldozásra kész polgárokat a társadalom. És az amerikai lelket ne hasonlítsuk össze a mai magyar lelkével. Ez utóbbinál mindinkább enyészik a közszellemhűség és áldozatkészség magasztos egyházi vagy társadalmi érdekei iránt. De igenis mély gyökereket kezd verni az aljas egoizmus és individualizmus, mely két fekete, megjelenésében undort gerjesztő bálványok mily áldozatokat tudtak egyesek hozni, mutatja az utolsó képviselői választási korszak, a midőn oly egyének megválasztására 30 ezeren felüli összegek is bocsátattak szélnek, kiknek koponyájukban nincs annyi tüke, melylyel az országnak, mint törvényhozók 30 krajcárnyi hasznót képesek lennének hozni. Az amerikai sokkal jőzanabb gazda, semhogy ily tökélet hozna nyomoru húság áldozatául. A mai gazdag protestáns egyházi vagy iskolai célokra meghálálendő kegyajándékképp 1000 frtot dob az oltárra — de magasabb közjogi és politikai műveltséget nélkülöző gyerekek képviselővé megválasztását néha egész vagyona feláldozásával sikeríti. Oly népnél, melynél a közmoralitás az elfajzás ezen fokát elérte: nagyon hasznosnak itélem a közérdekek és közügyekkel kényszerített foglalkozást — különben a nemzeti magasabb erények kihalása — fajunk politikai énje önállóságának halálát is fogja maga után vonni.

(Vége köv.)

Levelezés.

Bártfáról.

Mult héten, ez idén választott képviselőnk, Hollán Victor ebédre meghívta Magyar Raszlaviczára Bártfa város előkelőségeit és valamennyi lelkész, kik megválasztása körül érdemeket szereztek. Összesen részt vett az ebéden 40 személy körül. A g. k. klerus, egy lelkész kivételével, meg nem jelent, mely távolmaradásnak okául a folyó aratási munkálatokkal való foglalkozás említettett egyrésztől. De valószínűbb, hogy a nagyobb távol-ság tartotta őket vissza.

A kassai püspök, ki épen az nap érkezett Raszlaviczára, az előleges meghívás dacára el nem fogadta ezt s elvéhez hiven az ottani lelkésznek vendége volt. Jelenlegi bérmálási utja alkalmából a püspök ő méltósága t. i. csakis a meglátogatandó egyházak lelkipásztorai házába száll.

Szardán delután ide érkezett, az elejébe ment városi küldöttség s a járása területén állandóan oldala mellett lévő szolgabíró kíséretében, s nem úgy mint mostanáig szokás volt, hogy a püspök egyenesen a templom elébe hajtatott, átöltözködött s a templomba imádkozni ment volna, de a parochiára szállt s onnét a képződött népsor-fal közt, azt folyton megáldva, a templomba ment imádságát végzendő. Visszajövet fogadta a bemu-

Ekkor Alfrédhoz fordult a rendőr. — Név-jegyét kérem!

Alfréd átnyújtá jegyét. Ezután a rendőr bérkocsiban lakására szállította a kapitányt, míg Alfréd műtermébe ballagott.

Másnap nem állhatta meg, hogy az ismeretlen úr állapota felől ne tudakozódjék. A Provence-utcai ház portása azzal a hirrel lepte meg, hogy a kapitány úr épen az imént reggelizett, még pedig, mint mondá, „rangosan” beefsteaket, sonkát stb. s meglehetősen sörmennyiséget. A kapitány úr — e kedvező jelekből itélve — veszélyen kívül lehet. Sőt úgy látszik nekem — tevé hozzá a házmester, — hogy az a másik nagyobb veszélyben forog.

— Melyik másik?

— Az, ki a kapitányt pofon ütötte.

— Hát pofon ütötték? kérdé Alfréd.

— Úgy bizony — válaszolá a házmester,

ki Alfrédet alkalmasint rendőrkémnek tartotta — s terjedelmesen elbeszélte az egész casust, különösen kiemelvén azon körülményt, hogy bizony „annak a másiknak jó lesz részen állania, mert a kapitány nem ismer tréfát; egész raktár puska, pisztoly és kard van vele.”

— Ne mondja hát — veté oda Alfréd kissé megszeppenne.

— Ön kétkedik? Nos, azt hallottam, hogy átkozottan jól kezeli a fegyvereket; mondják, hogy Hollandban három ellenét egymásután gyepré fektette.

Alfréd nem volt ugyan valami nagy hős, de nyulszívű sem volt. Azonban a legbátrabb ember is elfogulttá válik, ha egy ismert verekedővel gyűl meg a baja. Alfrédet is kissé megborzongatta hát a parbjára való kilátás. Mindebből azonban mitsem árult el s egész nyugodtan kérdé, hogy mi lett azzal a másikkal; a kapitány bizonyára nem is gyantítja kilétét.

— Azt hiszi ön? jegyzé meg a portás. Hát mire való akkor a névjegy, a mit az a másik a rendőrnök átadott.

tatandó kitünőségeket; azután szűkebb körben töltötte az estét.

Csötörtökön reggel 8 órakor kezdődött a mise, melyet maga a püspök tartott, s mely közben, az oltár előtt ülve, tót prédikációt is elolvastott; a mise befejezése után bérmálta a sorban felállított fiú és leánygyermekeket a mi 11 óráig tartott. 1 1/2 órakor a püspök tiszteletére az ily tekintetben bőkezű városi apát közebét rendezett, melyhez 69 személy volt hivatalos. Az ebéd alatt és azután történekekről csak fantasia segítségével lehetne egyet-mást kigondolnom, mert a közlekedés, mely jelen közlésemet e lap számára viszi, olyan, hogy azt még az ebéd előtt kellett írnom, hogy idejekorán érkezzék a nyomdába. — A püspök további utja felől tudjuk, hogy holnap Gáboltóra megyen bérmálni, szombaton visszajön Bártfára, innét Zborón, Kurimán s a többi egyházakban megejtendő bérmálással folytatja körutját.

Különfélék.

Hangverseny. Hazslinszky Ágost úr mai hangversenyének műsorozata a következő:

1-ső rész.

1. Nagy ábránd „Ördög Róbert” opera felett Alard-tól, Krajzell Aranka zongora kísérete mellett játsza Hazslinszky Á.

2. Székely: Te vagy, te vagy barna kis lány című nagy ábrándja játsza Dietz Kornelia.

3. a) Chopin, Nocturn b) Wieniavsky, Legende Nehrer Jenny zongora kísérete mellett játsza Hazslinszky Á.

4. Schiedermeier, Offertorium vonós négyes kíséret mellett éneklí Janovitz Tinka.

5. Magyar Ábránd, Ridley-től Hirschmann zongora kísérete mellett játsza Hazslinszky Á.

2-ik rész.

1. a) Volkman, Chant du Troubadour b) Hazslinszky, Romanz, Krajzell Aranka zongora kísérete mellett játsza Hazslinszky Á.

2. Schuberth, Impromptu játsza Nehrer Jenny.

3. Beriot air varié játsza Hazslinszky Á.

4. Schuberth, Aufenthalt, éneklí Janovitz Tinka.

5. Székely, magyar ábránd játsza Kálóczy úr.

6. Alard, magyar ábránd „Traviata” fölött Nehrer Jenny zongora kísérete mellett játsza Hazslinszky Á.

A hangverseny tiszta jövedelmének felerésze a miskolci árvizkárosultak javára fog fordíttatni. Feülfizetések e célra köszönettel elfogadtatnak s lapunk utján nyugtáztatnak.

A hangversenyt kedélyes táncmultság fog követendi; nem szenved tehát kétséget, hogy fiatal-ságunk szép számmal lesz képviselve. Kezdeté esti fél nyolc órakor.

A miskolci vizkárosultak részére adakoztak az eperjesi collegiumban a gymnasiumi ifjuság és tanári kara 73 frt. — Összegeült pedig: az I. osztályban 4 frt 61 kr., II. osztályban 5 frt 9 kr., III. osztályban 8 frt 75 kr., IV. osztályban 10 frt, V. osztályban 13 frt, VI. osztályban 8 frt, VII. 15 frt 37 kr., VIII 8 frt 20 kr. Ezen összeg szeptember 15-én beküldetett tek. Soltész Nagy Kálmán miskolci polgármester úrnak.

— Óh mily boszantó ostobaság volt tölem! vádolta Alfréd önmagát titokban.

E pillanatban egy fogat állt meg a kapu előtt, melyről egy fiatal szép leány szökken le.

— Ah minő szép! — kiálta fel Alfréd önkénytelen csodálattal.

— Ez Van Dergom kapitány leánya, mondá a házmester.

Alfréd odább sietett, olyféle gondolattal, hogy szebb a leány, mint az atyja.

Két nap mult el azóta, a mikor egyszer házajövet a szolgálta Alfrédnek egy névjegyét, mely e néhány szót tartalmazta: „Van Dergom kapitány. Rue de Provence” stb.

— Láttad-e azt az urat? kérdé Alfréd.

— Láttam igenis. Úgy nézett ki, mint egy buldog s úgy látszik, nagyon boszus volt, hogy nem találta itthon. Egyébiránt megigérté, hogy látogatását ismételní fogja.

Alfrédnek e szavak hallatára azonnal eszébe jutott, hogy egyik jó barátja néhány napra meghívta magához Vichybe. Udvariatlanság lett volna e meghívást el nem fogadni. Alfréd tehát késedelem nélkül Vichybe utazott.

Azonban alig, hogy barátjánál megérkezett, jött egy levél Marseilleből, mely e kevés szót tartalmazta:

— Várjon el uram, eljövök önhöz. Van Dergom.

— Ördög és pokol, ezen hollandi ugyan csak rámméhezt — gondolá Alfréd — azonban, ha szívesen látnám, nem volnék most itten. Arra kérte tehát barátját, hogy helyette ő fogadja a kapitányt. mivel neki sürgős ügyben Chendernager-be kell utaznia.

Igy is lett. Azóta hosszu ideig mitsem hallott a hollandiról s azt kezdte hinni, hogy végre ment lesz már üldözéseitől. . . .

1867-ik évi martiushó elején egy jó húsban levő uri ember rántá meg a csengettyit Alfréd lakásán. Alfréd ajtót nyitott s — Van Dergom

TÁRCA.

Van Dergom kapitány esete.

1866-ik évi augusztus 15-én nagy tolongás volt este a párisi Concordia-téren. Napoleon napját ünnepelték s kilenc órára nagy tüzijátékot vártak.

— Szoruljon hát kissé odább, — szólta Lary Alfred festész szomszédjához, ki egész széles voltában előtte állott — menjen már félre! valóban ön kiállhatatlan ember!

A megszólitott azzal felelt, hogy testének egész súlyával Alfrédre nehezedett, ki a hatalmas nyomás alatt mélyen felsohajtott.

— Ah uram, ez minősíthetlen pimaszság — kiállt fel Alfréd türelmét vesztve — itt hát a köszönet érte!

E szavakkal hatalmasan pofon ütötte a széles arcú kövér urat, ki ugyanezen pillanatban összeroskad.

— Helyet! helyet! meghalt itt valaki! — ilyféle kiáltások hangzottak egyszerre száz torokból s a sok hang közül különösen kitűnt az Alfrédé kit a kövér ur szájából s orrából kibugyogó vér azonnal kijózanított.

— Orvost ide! hívjatok orvost! kiálta, két mellette állót fölszólitva, hogy mentsék ki az áldozatot a tolongásból.

Végre megjelent egy frakkos és fehér nyakendős uri ember. A sokaság tért nyitott az orvosnak, mert az volt a jövevény, ki az összeesett megvizsgálván, kijelenté, hogy a baj nagy, igen nagy.

— Végre talán meg is öltem! — gondolá Alfréd s már-már azon volt, hogy észrevétlenül ellilanjon. E szándékában azonban egy rendőrmegérkezése akadályozta meg, ki átkutatván a kövér ur zsebeit, ily című látogatójegyet talált: Van Dergom kapitány, „rue de Provence” stb.

Hon
mult be
zszólalj
A legénys
Soóy
sülünk —
dekoznak
A sz
hogy a ki
tobb lesz.
Gold
nára kés
fog nyitni
A se
nagy láda
hatóságra
tanusított
A ki
Vast
tesültünk,
vasuti sza
temberhó
demián ne
tatik meg
ifjuságnak
mányokat
maguknak

Sp

„De
den” heft
Werfen.

Das
bošnjichen
fo große S
Fügung
jöhönen D
Steuer- u
tete, stehen
(Es

gesfragten
gelagten
Thafache
handen if
zum Beffe
Ete

herrschend
— und
werden.

Die
holenden S
auch fünf
Nur

noch nicht
jähigfeit g
Erd

von den d
gaben, fin
den und
gewöhnlid
Elementar

Die
blühende
ferner die
ftattgefun
gen habe

kapitány
Párisba.

hon talá
—
sódzó há
gem . . .
önt válas

—
önre biz
hát . . .
—

kiálta fel
öelve
hetem?!

—
nem em
roppant
tódult, s
lödnek
mentetté
a tolong
tem felő
kött. N
s mindé
Ki

a kapitá
gal elár
kapitány
jutott a
tehát h
sok özö
Ne

Saint-Ro
Van Der
Ily

pofon.

Honvédszázalajunk esütörtökön délelőtt vount be városunkba a kassai gyakorlatokról. A zászlóalj ez alkalommal kitünő tartást tanusított. A legénység már haza bocsátott.

Soóváron — mint biztos kutforrásból értesülünk — két hét múlva ismét színeloadást szándékoznak rendezni az ottani műkedvelők.

A szombati előadás sikere remélni engedni, hogy a kilátásba helyezett előadás még látogatottabb lesz.

Goldberger Jakab helybeli ügyvéd Homonnára készül átteni lakását, hol ügyvédi irodát fog nyitni.

A sebesültek javára. Vilecz Jób ur egy nagy láda tépést és fehérneműt adott át a városi hatóságnál a Boszniában oly hősiesség magatartást tanusított Vilecz-dandár sebesültjei részére.

A küldemény rendeltetési helyére szállítottatott.

Vasuti tanfolyam. Amint megbízhatóan értesültünk, a már 7 év óta szép sikerrel fennálló vasuti szaktanfolyam, melyhez a beiratások szep-temberhő végeig a budapesti kereskedelmi akademián naponta történnék, októberhő 1-én nyitattik meg. A megfelelő iskolai képzettséggel bíró ifjúságnak alkalom nyílik 5 hó alatt oly szaktudományokat szerezni, melyekkel a résztvevők önmaguknak bitos állást állapíthatnak meg.

Speries, den 19. September.

„Der Knabe Karl fängt an fürchterlich zu werden“ heißt es in einem von Schillers dramatischen Werken.

Daselbe ließ sich schon vor Wochen von der bösnischen Dffupation sagen, welche uns schon bis jetzt so große Opfer gekostet. Herabminderung und endliche Tilgung des Defizites, geregelte Finanzen u. Diese schönen Träume, welche man durch ein strenges Spar-Steuer- und Einhebungssystem zu verwirklichen trachtete, stehen ihrer Verförperung leider wieder sehr ferne.

Es ist nicht unsere Aufgabe, die politischen Tagesfragen zu besprechen und gedenken wir des Oben-geleiteten lediglich nur insofern, als es sich um die Thatfache handelt, daß vorläufig keine Hoffnung vorhanden ist, daß sich die allgemeine Finanzlage bald zum Bessern ändern würde.

Steuern und Abgaben werden unter den vorherrschenden Verhältnissen kaum erleichtert, wohl aber — und dies ist das Wahrscheinlichere — erschwert werden.

Die ständigen, von Jahr zu Jahr sich wiederholenden Klagen über Steuererhöhung werden daher auch künftiges Jahr schwerlich verstummen.

Nun die Steuererhöhung an und für sich wäre noch nicht so schlimm, wenn mit derselben die Steuerfähigkeit gleichen Schritt halten würde.

Leider ist dies nicht der Fall. Denn abgesehen von den durch die Dffupation bedingten großen Ausgaben, sind im Laufe dieses Jahres zahlreiche Gegenden und Gemeinden unseres Vaterlandes von außer-gewöhnlichen, und zum großen Theile sehr bedeutenden Elementarschäden heimgejucht worden.

Die großen und zahlreichen Feuersbrünste, welchen blühende Städte und Dtschaften zum Opfer fielen, ferner die durch die zu Ende des vorigen Monates stattgefundenen Wolkenbrüche angerichteten Verheerungen haben gewiß nicht wenig beigetragen, um die

kapitány nyal találta magát szemben, ki visszajött Párisba.

— Végre valahára mégis sikerült önt itthon találnom uram! kiálta fel a kapitány.

— Jól van uram! elég! — közbeváogott borsódzó háttal Alfréd — tudom miért keres ön engem . . . végezzük tehát röviden . . . A fegyvert önt választhatja, tetszésére bizom.

— Mit mond ön?

— Azt, hogy a fegyvernem megválasztását önre bizom. — Ha már okvetlenül meg akar ölni, hát . . .

— Hogyan? Önt megölni, téged Alfréd — kiálta fel a kapitány, Alfrédet izmos karjaival átölelve — téged megölni, a kinek életemet köszönhetem?!

— Életét nekem?! kiálta Alfréd elbámulva — Bizony! — felelé a kapitány — Hát nem emlékszel, hogy midőn a Concordia-téren a roppant tolongásban vérem hirtelen agyam felé tódult, s én alélton össeroskadtam, te akkor öklödnek egy jól irányzott ütésével a gutaütéstől mentettél meg? S akkor aztán ki volt az, a ki a tolongásból elvitetett s másnap sietett hogylétem felől tudakozódni s aztán hálám elől megszökött. No most megvagy, most nem eresztelek el s mindenekelött együtt fogunk étkezni.

Ki tudná Alfréd meglepetését leírni, midőn a kapitány öt hálanyilvánulataival ilymódon valóság-gal elárasztta. Húszszor közel állt hozzá, hogy a kapitányt kiábrándítsa, de húszszor ismét eszébe jutott a párbaj lehetősége. Okosabbnak gondolta tehát hallgatni, engedte magára áradni az áldások özönét s elment a kapitány nyal étkezni.

Nemsokára ezután esküvő volt a párisi Saint-Roche templomban. Alfréd oltárhoz vezeté Van Dergom gyönyörű leányát.

Ily sikerrel még kevés ember vágott valakit pofon.

Steuerfähigkeit ganzer Gegenden nahmhaft herabzumindern, und somit leider auch auf die Allgemeinheit eine schadhafte Rückwirkung auszuüben.

Die Staatssteuern werden sich also — wie gesagt — vorläufig nicht verringern und geht es einigermaßen schon als Consequenz des Gesagten hervor, daß ungefähr daselbe auch hinsichtlich der Gemeinde-Abgaben, beziehungsweise der Zuschläge, der Fall sein wird.

Werfen wir z. B. einen Rückblick auf die dies-jährige Wirksamkeit unserer Stadtrepräsentanz und lassen wir die im Laufe dieses Jahres von derselben gefassten und zum großen Theile bereits auch effektuirten Beschlüsse Revue passieren, so werden wir mit Leichtigkeit erkennen, daß das für heuer präliminirte Ausgaben-Budget der Stadt bei manchen Positionen überschritten worden ist.

Wir wollen damit nicht gesagt haben, daß dies ein Fehler, und daß man die fixirten Grenzen genau hätte einhalten sollen und können. — Es mußte so sein und es geschah, denn die Devise: „Bis hieher und nicht weiter!“ kann auch nur insolange aufrecht erhalten werden, bis die zwingende Macht der Verhältnisse den Damm nicht zertrümmert.

Und diese Macht der Verhältnisse, das Zusammentreffen mißgünstiger Umstände welche oft die besten Absichten zu Nichts machen, ist in unserem engeren Kreise im Laufe dieses Jahres faktisch eingetreten.

Varisfeld und Soóvár wurden von furchtbaren Feuersbrünsten heimgejucht. Das Gesetz der Humanität, das Gefühl der Zusammengehörigkeit legte uns daher die Pflicht auf den Verunglückten mit nach-hafteren Beträgen unter die Arme zu greifen.

Die Miskolczer Katastrophe, die theilweise Hinwegschwemmung und Reparatur der Wasserwehre u. s. w. sind lauter Ereignisse, welche an die Communal-kassa Ansprüche von mehr oder minderm Belange stellten. — Hier wurde die Summe von hundert fl., da wieder eine gleiche Summe votirt. Beträge, welche einzeln dastehend angefaßt des an über Neunzigtausend reichenden Budgets geringfügig erscheinen. Nimmt man jedoch in Betracht, mit welchen Schwierigkeiten die thatsächliche und nominelle Einbringung der in Aussicht genommenen Einnahmen geschieht und daß andererseits die Ausgaben fast nie hinter der normirten Grenze zurückbleiben, so wachsen diese an und für sich nicht eben bedeutenden Summen zu einem Faktor heran, welcher das Budget fühlbar alterirt.

So steht die Sache im unseren Haushalte. Die Position der unvorzesehenen Ausgaben hat die ihr gestellte Grenze in Folge der angedeuteten Verhältnisse nahmhaft überschritten und wird also das sich manifestirende Plus dem künftigen Budget zur Last fallen.

Wir erwähnen dies lediglich, um die Lage der Dinge zu charakterisiren, was wohl kaum eine überflüssige Sache sein dürfte, da das künftige Präliminare in Wälde zur Verhandlung gelangen wird.

Antwort.

In der vorigen Nummer dieses Blattes erschien eine an das Direktorium der Gemetheer Bade-Aktien-Gesellschaft gerichtete Interpellation.

Obgleich nun das Direktorium sich nicht veranlaßt fühlt, anonyme Anfragen eines angeblichen Aktionärs zu beantworten, so verweist es trotzdem — in der Voraussetzung, daß der geehrte Aktionär die Mäste abwerfen und seinen Namen, dessen er sich hoffentlich nicht zu schämen braucht, in der nächsten Nummer veröffentlichen wird — auf den in diesem Blatte kürzlich erschienenen Jahresbericht, in welchem bezüglich aller Punkte der Interpellation Aufschlüsse enthalten sind.

Das Direktorium

der Gemetheer Bade-Aktien-Gesellschaft.

Tagesneuigkeiten.

Communes. Die öffentlichen Lizationen, welche in Betreff der neuerlichen Verpachtung der unteren städtischen Mühle und der Parterre-Lokalitäten des städtischen Gebäudes „zu den drei Rosen“ am 18. und 19. d. M. stattfanden lieferten bei Weitem nicht das gewünschte Resultat und blieb daselbe bedeutend nach dem vor drei Jahre erzielten zurück.

Unternehmer fanden sich in geringer Anzahl ein und scheint die Pachtluft überhaupt bedeutend abgenommen zu haben.

Da besonders das auf die untere Mühle bezügliche Lization-Resultat ein mißgünstiges war, wurde daselbe beseitigt und hinsichtlich dieses Pachtobjektes eine zweite Lization angeordnet, welche am 1. October l. M. stattfinden wird.

Am selben Tage werden — wie aus der im Inseratentheile enthaltenen amtlichen Kundmachung zu ersehen ist — auch die städtischen Krambuden, Fleiszbänke, Magazine und Keller im Wege der öffentlichen Lization verpachtet werden.

Ein günstiges Resultat erzielte bloß die Minuendo-Lization, welche bezüglich der einjährigen Lieferung des für die städtischen Pferde erforderlichen Hafersbedarfes ebenfalls dieser Tage abgehalten wurde.

Herr Oberst Mayr, der — wie wir in der letzten Nummer berichteten — zum Kommandanten des mobilisirten k. k. Infanterie-Regimentes Nr. 6 ernannt wurde, hat unsere Stadt am 17. d. M. verlassen, um seinen gefahrvollen neuen Posten anzutreten.

Sein Abschied vom Regimente ist im folgenden Reserve-Commando-Befehl enthalten, welcher am 13. d. M. erschien:

„Seine Majestät der Kaiser hatten die Gnade gehabt, mich zum Kommandanten des mobilisirten 6. Infanterie-Regimentes zu ernennen, und gehe ich dem-nächst an meine neue Bestimmung nach Bosnien ab. — Ich scheide aus einem Regimente dem ich (mein Stamm-Regiment ausgenommen) durch 40 Jahre angehörte, mit dem ich glückliche und traurige Verhältnisse durchgemacht, — dem ich mit Leib und Seele ergeben bin, — welches ich als mein Mutterhaus betrachten möchte.

Wie schwer es mir wird aus diesem Kreise liebevoller Vorgesetzten, — braver aufrichtiger Kameraden, — ergebener, dienstfertiger Untergebenen zu scheiden, kann ich nicht in Worten aussprechen. — Ich nehme von Allen mit erschüttertem Gemüthe Abschied, ich wünsche von ganzem Herzen jedem Einzelnen das Beste, was die militärische Laufbahn bieten kann, und füge noch die Bitte bei, mir auch in meinem neuen Dienst-Verhältnisse, ein eben so gutes Andenken zu bewahren, wie ich stets und immer meinen größten Stolz darin sehe, durch so viele Jahre hindurch, diesem braven Regimente angehört zu haben.

Nochmals „Lebe wohl“ jedem Einzelnen!

Mayr m. p., Oberst.“

Avancement. Bei Gelegenheit des jüngst publizirten Avancements sind u. A. ernannt worden: zu Majoren die Hauptleute Johann von der Soot, und Friedrich Madry, beide bei mobilisirten Regimentern; zu Hauptleuten zweiter Klasse die Oberleutnants Stanislaus Schindler beim Regimente Nr. 34, ferner Gustav Flachnecker und Johann Sellinek beim 67. Regimente.

Die Zahl der am hiesigen Collegium eingeschriebenen Rechtslehrer beträgt bis jetzt fünfzehn.

Das Verzeichniß der zum Vortheile der Miskolczer Überschwemmten in der Stadtkassa seit vorigen Samstag eingelangten Spenden werden wir demnächst fortsetzungsweise veröffentlichen.

Concert. Dem heutigen Concerte des Herrn August Hazslinsky, dessen Programm wir an anderer Stelle veröffentlichen, wird ein Tanzkränzchen folgen. Die Hälfte des Reinertrages wird zur Unterstützung der Miskolczer Überschwemmten verwendet werden, und werden auch Überzahlungen zu diesem wohlthätigen Zwecke an der Kassa entgegengenommen und öffentlich quittirt.

Die Soóvárer Dilettanten-Vorstellung, welche vorigen Samstag stattfand, war zahlreich besucht und war bei dieser Gelegenheit — wie beinahe immer — auch das Sperieser Publikum stark vertreten.

Zur Aufführung gelangten die beiden einaktigen Lustspiele: „Der Kassa Schlüssel“ und „A két szoba.“

Das feine und abgerundete Spiel der Mitwirkenden ließ die launigen Situationen und humoristischen Partien beider Stücke zur vollen Geltung gelangen und durchwehte daher den Zuschauer Raum von Anfang bis zu Ende der Geist der Heiterkeit.

Die Mitwirkenden wurden mit rauschendem Applaus belohnt und erhielten überhaupt zahlreiche Zeichen des Beifalles.

Nach der Vorstellung begab sich die versammelte Gesellschaft in den zierlichen Regelbahn-Garten, welcher hell erleuchtet war. Der Mond blickte voll und klar auf das muntere Treiben und stand seine magischen Strahlen zu dem Lampenlichte im reizenden Kontraste.

Die Klänge des Serenade-Waltzers ertönten und bald flog die junge lebenslustige Welt im geflügelten Tempo auf dem Tanzboden dahin.

Mitternacht war es, als die letzten idyllischen Töne der kleinen Hirtenpfeife ertönten und die Violinen im Schluß-Gesárdas ihre letzten Saufzer zum Monde hinaussendeten. Die Gesellschaft verließ den schönen Ort mit dem Bewußtsein um einige schönen Reminiscenzen reicher zu sein und wer weiß, ob in Mancher Träumen nicht zitternde Cymballänge die Hauptrolle spielten! . . .

Ein neuer Schädling. In den vereinigten Staaten, aus denen bekanntlich sowohl die Neblaus als der Colorado-Käfer stammen, tritt abermals ein Insekt auf, das nach vorliegenden Berichten in den Staaten New-England, New-Jersey und New-York großen Schaden anrichten soll. Daselbe zerstört mit sabelhafter Raichheit Wollen- und Leinengewebe, führt das Verderben von conservirtem Fleisch herbei und bleibt sowohl dem Kampher als auch den überriechendsten Substanzen gegenüber völlig indifferent. Dieses Insekt, Anthrenus scrophulariae, führt in den Vereinigten Staaten den Namen Carpet-betlee (Teppichmotte), auch Büffelmotte.

Hochherrliche Passionen. Die im Zoborer Kloster wohnenden Kurpatienten wurden jüngst in höchst unangenehmer Weise überrascht, indem daselbst, während sie, zumeist Damen und Kinder, des Morgens im Klosterhofe beim Frühstück saßen, ein bereits längst über die Flegeljahre hinausgekommener Herr, ganz nackt bloß mit einer Schwimmbühne bekleidet, in Begleitung eines jungen Mannes herumspazierte. Die Entrüstung der Damen machte ihn bald entfernen. Die Kinder begaben sich später an den Klosterbrunnen, mußten aber zurückflüchten, da sich es der nackte Herr dort kommod gemacht hatte, er folgte ihnen wieder in den Hof und mußte die Hilfe des Gastwirthes in Anspruch genommen werden, um des unanständigen Eindringlings los zu werden.

In Angelegenheit der Portofreiheit für Korrespondenz zwischen den kön. Notaren und den Waisenstühlen verständigt der Minister des Innern die Municipien, daß die kön. Notare in allen jenen Fällen in welchen sie zufolge G.-A. XXXV. 1874. §. 129 als

Vertreter der Richter und nach G.-N. XX. 1877. §§. 242—245 als Vertreter der Waisenstühle fungiren, mit den öffentlichen Behörden und Ämtern portofrei, korrespondiren können, wenn auf dem Briefcouvert der Name des Notars und die Klausel: „In richterlichem Auftrage“ oder: „Im Auftrage des Waisenstuhls“ ersichtlich gemacht und der Brief mit dem Amtssiegel des Notars verschlossen ist.

Ein Szegediner Schuster, dessen Sohn in Bosnien kämpft, hat — wie „Szeg. Napló“ berichtet — dieser Tage dem H. M. Philippovic ein Paar Prachtstiefel, auf deren Abtügen die Worte „Bosznia“ und „Magyarország“ mit Nägeln ausgeschlagen sind, als Geschenk überhandt in Begleitung eines Briefes, in welchem er seinen lieben Gyurka dem Armeesoberkommandanten auf's Wärmste empfiehlt, und um eine gute humane Behandlung des Burschen bittet, der, wenn auch etwas starrköpfig, doch gleich süßsam wenn man ihm gute Worte gibt. „Die Stiefel — heißt es am Schlusse des Briefes — sind stark und werden gewiß anderthalb Jahre aushalten; sollten aber der Herr General noch länger dort bleiben, so bitte ich mir nur die Stiefel nach Szegedin zu schicken, ich werde sie mit Vergnügen — doppeln.“

Vom Kriegsschauplatze.

Man schreibt der „Presse“ aus Semlin auf Grund authentischer Mittheilungen unter dem 16. d.: „Sieher kommen haarsträubende Berichte aus Bosnien über die Unmenslichkeit der Infurgenten. Ich werde Ihnen nur zwei solcher Fälle mittheilen. Zwei Offiziere fielen den Türken in die Hände. Die Türken stachen ihnen die Augen aus, dem Einen von ihnen schnitten sie die Zunge ab und wollten daselbe auch bei dem Anderen vornehmen, als die Verwundeten von unseren Soldaten gerettet wurden. Der seiner Augen und Zunge Beraubte ist ein blutjunger Mann, welcher kaum zwei Jahre dient. Beide Unglücklichen wurden auch anderweitig am Körper mißhandelt. Der andere Fall ist womöglich noch entsetzlicher. Beim Zubereiten des Mittagmahles saßen im Lager einer Truppenabtheilung die Offiziere derselben um das Feuer, an dem das frugale Mahl gekocht wurde. Bald sollte es fertig werden, als ein Hauptmann aufstand, meinent er wolle eine Zigarette rauchen, bis aufgetischt wird. Gleich neben den Offizieren war ein dichtes Gebüsch. Der Hauptmann verschwand darin und alsbald erschreckte Alle ein gräßlicher Schrei, welcher Mark und Bein erstarren machte. Man sprang hinzu und fand keine 15 Klafter vom Kochfeuer den Kopf des Hauptmanns getrennt vom Rumpfe. Die Augen des Kopfes starrten die Angekommenen mit einem unjählichen Blick des Schmerzes an, die Zunge lallte, als wollte der Kopf sagen, wie die schreckliche That geschah. Dann fielen die Augen zu und der Kopf starb, während der Leib des kräftigen Mannes noch zuckte. Man durchsuchte das Gebüsch, man that Alles, um den Thäter zu finden; doch war Alles vergeblich. „In diesem unseligen Kriege sah ich manchen Greuel; aber das Gräßlichste, was ich bis jetzt sah, war der noch lebende Kopf des armen Kameraden,“ so schließt seinen Brief ein Offizier an seine hiesigen Bekannten. Der unglückliche Hauptmann war ein kräftiger, schöner Mann von 35—36 Jahren und erst seit einem Jahre verheirathet. Sein schreckliches Schicksal ruft hier das größte Mitleid hervor.

Landwirthschaftliches.

Ueber Wiesenwässerungen.

Durchwandert man an einem heißen wolkenlosen Sommertage fruchtbare Thäler mit üppigen Wiesengründen, die von glitzernden Bächen durchzogen werden, so tritt unwillkürlich der Gedanke an Einen heran: Könnten diese Wiesen, auf welchen die Gräser und Kräuter ihre Halme und Stengel von der Sonnenglut weß herabhängen lassen, nicht durch Bewässerung zu noch höheren Erträgen gezwungen werden? Könnte das vorüberreichende Wasser, welches unbenutzt seine Nährstoffe dem Meere zuführt, nicht der Landwirthschaft dienstbar gemacht werden? — Gewiß doch! In den meisten Fällen würde man da das Wasser zur Düngung der Wiesen benutzen können. Trotzdem dem Landwirth durch die Natur die Benutzung des Wassers zum Zweck der Wiesenwässerung oft so nahe gelegt wird, versäumt er dieselbe oder führt sie nur lässig aus oder läßt sie sogar ganz unberücksichtigt.

Die Ursachen der bisherigen Vernachlässigung der Wiesen sind nicht nur in dem starren Hasen an dem Alten und Hergebrachten, an dem mangelnden Verständniß für Wässerungswiesen, an dem hier und da auftretenden Mangel an Belehrungen über diesen Gegenstand zu suchen, sondern sie finden auch ihren Grund in den oft noch bestehenden Vorurtheilen der Landwirth.

Hält Mancher doch die Wässerung der Wiesen, da sie von Haule aus feucht sind, für unnöthig oder sogar für schädlich, weil durch die Zuführung von Wasser Sumpfwiesen entstehen könnten, was bei sinnloser Wässerung allerdings auch eintritt! Denken viele doch, die Kosten einer Wässerung seien so groß, daß der Vortheil zu diesen in keinem Verhältnisse stehe! — Sie irren; denn keine der vielen landwirthschaftlichen Meliorationen macht sich, wenn sie gut angelegt wurde, wohl so gut bezahlt wie gerade diese.

Vergegenwärtigt man sich die vielfache Wirkung des Wassers, so springen allein schon die Vortheile der Wässerung klar in die Augen.

Das Wasser wirkt auflösend für die Bodennährstoffe, düngend und ernährend für die Wiesenpflanzen,

schüßend und zerstörend auf die für die Vegetation nachtheiligen Einflüsse. Die auflösende Eigenschaft des Wassers beruht auf dem Vermögen, die vorher im Boden nicht gelösten Nährmittel aufzulösen und im gelösten Zustand der Pflanze zuzuführen, da ja, wie bekannt, die Wurzel nur diejenigen Stoffe aufnehmen kann, welche durch Wasser vollkommen in Lösung übergegangen sind. Die düngende und ernährend Wirkung des Wassers kommt bei der Wiesenwässerung ganz besonders in Betracht; das Wasser wirkt ernährend durch seine mineralischen Bestandtheile und durch die Kohlensäure und das Ammoniak, welche das Wasser enthält; fernerhin wirkt es düngend vermöge der übrigen Stoffe, die in jedem Wasser und in manchem Nieselwasser in großen Quantitäten vorhanden sein werden.

Die Düngstoffe des Wassers werden bei der Verrieselung auf die Wiese abgelegt, was wir auch durch die Schlammabildung nach der Verrieselung wahrnehmen können. Schüßend wirkt das Wasser, indem es bei dem Ueberfließen über die Wiese bei Frühjahrsnachtfrösten das Ausfrieren der Wiesenarbe verhindert; zerstörend wirkt es zum Vortheil der Wiese dadurch, daß es Maulwürfe, Mäuse und Ameisen vertreibt und manche schlechte und schädliche Wiesenpflanze verschwinden läßt; so werden z. B. durch Bewässerung in ganz kurzer Zeit die giftige Herbstzeitlose, das sehr schädliche Schafthee und manche andere Wiesenunkräuter vertrieben.

Wenn die Frage gestellt wird, welches Wasser zur Bewässerung am besten geeignet sei, so kann man darauf antworten: jedes Wasser, in welchem mehr oder weniger Nährstoffe vorhanden sind.

Wenig vortheilhaft zur Bewässerung wird das Moorwasser sein, weil es oft freie Humusäuren enthält, welche der Grasvegetation gefährlich werden können; Wasser, welches durch Wälder geflossen ist, wird Gerbsäure in sich aufgelöst haben; Wasser, welches aus einem eisenhaltigen Boden kommt, wird ebenfalls wenig Werth als Nieselwasser haben und müßte deshalb stets von der Wiesenverrieselung ausgeschlossen werden.

(Schluß folgt.) „Pratt. Landw.“

Es ist eine bekannte Thatsache, daß selbst die besten Artikel immer einer gewissen Zeit bedürfen, um sich bei dem Publicum einzuführen, sowie daß auch in der Wissenschaft seit langem bekannte und angewandte Mittel diesem Schicksal unterliegen. Bei Einführung der Guypot'schen Theerapseln hat man die gleiche Erfahrung gemacht, und erst nachdem man sich von ihrer ausgezeichneten nimmehr unbefrührten Wirksamkeit bei allen Bronchial- und tatarhaltigen Affectionen, bei Erkältungen und Halsleiden überzeugt hatte, ist deren allgemeine Anwendung zu constatiren. — Die Guypot'schen Theerapseln wirken mit Vortheil alle Arten Tisänen, Pastillen und Mixturen. — Es ist nun durch erste medizinische Autoritäten festgestellt, daß ihre erfolgreiche Wirksamkeit fast ausschließlich auf den bei der Anfertigung verwandten ausgezeichneten norwegischen Theer zurückzuführen ist. (Derselbe wird bekanntlich aus der norweg. Tanne — abies excelsa — gewonnen.)

Die große Beliebtheit, deren sich die Guypot'schen Theerapseln seit längerer Zeit in Frankreich, Belgien, Holland und Deutschland erfreuen, wofür selbst sie in den Händen von Jedermann sind, haben natürlich vielfache Nachahmungen veranlaßt, weshalb ausdrücklich aufmerksam gemacht wird, daß man nur dann auf Qualität und folglich auf Wirksamkeit rechnen kann, wenn man die ächten französischen Präparate in Anwendung bringt. Besonders seitdem sie in Oesterreich-Ungarn eingeführt wurden, sind mehrere Nachahmungen aufgetaucht, die nachgewiesenermaßen weit hinter den franz. zurückbleiben. Das Publikum kann nicht genug vor diesen vielen deutschen und österr. Nachahmungen, welche an Güte und Wirksamkeit mit den französischen nicht zu vergleichen sind, gewarnt werden. Jeder Flacon der Guypot'schen Theerapseln trägt die Guypot'sche Unterschrift in 3 Farben, worauf besonders zu achten ist. Im losen Zustand werden dieselben nie abgegeben.

Fruchtpreise vom 20. September 1878.

Roggen per 100 Kilogr.	fl.	6.—	6.50
Weizen „ 100 „	„	8.—	9.—
Gerste „ 100 „	„	6.—	7.—
Hafer „ 100 „	„	4.—	4.50
Rais „ 100 „	„	—	—
Erbsen „ 100 „	„	6.50	7.75
Linsen „ 100 „	„	6.50	8.50
Bohnen „ 100 „	„	6.—	7.50
Erdäpfel „ 100 „	„	—	—

Die in **Wien** am 18. Septemb. gehobenen Zahlen:

71, 64, 45, 62, 40.

Die nächste Ziehung am 28. September 1878

Felelős szerkesztő: **Kyss Géza.**

Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankegylet.**

Árverési hirdetés.

Bártfa szab. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a tulajdonához tartozó alább megnevezett javadalmak és fekvőségek folyó évi októberhó 3-án, esetleg október 31-én és november 14-én a városház tanácsstermében tartandó nyilvános árverésen bérbe adtnak, és pedig:

1. A vám- és helypénzszedési jog jövedelme.
2. Az aranypataki körülbelül 470 hold területű földbirtok gazdasági épületekkel.
3. A bártfa-mihályói körülbelül 180. hold területű majorsági földbirtok.
4. A város határában létező földbeli birtok részletekben.
5. Az Albowéc alatti és f. Vulya községben létező malmok.

Ezen javadalmak kibérlésére vonatkozó

írásbeli zárt ajánlatok is a szóbeli árverés megkezdése előtt elfogadtatnak, a melyekhez ajánlattevők a kikiáltási ár 10%-ját tartoznak készpénzben bánatpénzül mellékelni.

A bérleti feltételek a városi jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Bártfán, az 1878. évi szeptember 5-én és 6-án tartott városi képviselő-testülete közgyűlésből.

Ródy Alajos,
jegyző.

Hirdetmény.

Eperjes sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy

1. a főutcai 203-ik számú házban lévő szatócsholtok s mézszárszékeknek f. é. novemberhó elsejétől számítandó egy évre,

2. a városháza alatti pincék, raktárak, mézszárszékek, valamint a „Korona“ cégű épületben lévő mézszárszék f. é. novemberhó elsejétől számítandó három évre,

3. a városi alsó malomnak f. é. novemberhó elsejétől számítandó 3, esetleg 6 évre leendő bérbeadásra vonatkozó nyilvános árverések f. é. októberhó első napján, d. e. 10 órakor a városi tanácssteremben fognak megtartatni.

Erről a vállalkozók oly megjegyzéssel értesítettnek, hogy az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál megtekinthetők, s hogy az árverés megkezdéséig zárt írásbeli s 10% bánatpénzzel ellátott ajánlatok is elfogadtatnak.

Eperjes város tanácsa 1878. évi szeptemberhó 19-én.

Kyss Géza,
jegyző.

A főutcán 12. sz. alatt egy nagyobb szállás október 1-től kiadó.

100 Stück gesunde, zur Zucht vollkommen taugliche Mutter-schafe und 100 Stück Kap-pen sind auf dem Gute Margonya I. N. Girált zu verkaufen.

Regalien-Verpachtung.

Die Wirthschaftshäuser sammt dem ausschließlichen Schankrechte in den Gemeinden **Habzsán und Jánocska**, sind vom **1. Jänner 1879** an, auf 3 und eventuell auch auf 6 Jahre zu verpachten. — Auskunft erteilt

Dr. Gyula Schmidt,
Advokat in Eperies.

Hugo H. Hirschmann's Wiener Landwirthschaftliche Zeitung.

Gegründet 1851. Allgemeine illustrierte Zeitschrift für die gesammte Landwirthschaft. Grösste landw. Zeitung Oesterr.-Ungarns. Erscheint jeden Samstag in Gr.-Folio, Ganzj. fl. 8 (Mark 17), halbj. fl. 4 (Mark 8.50), viertelj. fl. 2 (Mark 4.25). Einzelne Nummern 20 kr. (40 Pf.). Annoncen 10 kr. pr. Nonpareillezeile. Beilagen fl. 5 per Tausend und Bogen.

Hugo H. Hirschmann's Der Praktische Landwirth.

Gegründet 1864. Illustrierte landw. Zeitung für Jedermann. Billige populäre Zeitschrift. Erscheint jeden Mittwoch in gr. Lex.-Form. Ganzj. fl. 4 (Mark 9), halbj. fl. 2 (Mark 4.50), viertelj. fl. 1 (Mark 2.25). Einzelne Nummern 10 kr. (20 Pf.). Annoncen 8 kr. (16 Pf.) per Nonpareillezeile. Beilagen fl. 5 per Tausend und Bogen.

Hugo H. Hirschmann's Der Oekonom.

Gegründet 1878. Illustrierte landw. Zeitung für den kleinen Landwirth. Billigste populäre Zeitschrift der Welt. Erscheint den 1. und 16. jeden Monats in gr. Lex.-Form. Ganzj. fl. 1 (Mark 2.50). Kann nur ganzj. abonnirt werden. Einzelne Nummern 5 kr. (10 Pf.). Annoncen 15 kr. (30 Pf.) per Nonpareillezeile. Beilagen fl. 5 per Tausend und Bogen.

Hugo H. Hirschmann's Blattkalender für den Landwirth 1878.

Ein Unicum der Kalenderliteratur. Reichhaltig, reich illustr. Zahllose Abbildungen. Für jeden Tag ein Blatt. Completes Kalendarium der Katholiken, Protestanten, Griechen u. Russen, Juden und Türken. Historischer landw. Kalender. Landw. Adressbuch. Faullenzen für den Landwirth. Eleganter montirt zum Hängen oder Stellen eingerichtet. Preis nur fl. 1 (Mark 2).

Pränumerationen und Annoncenaufträge sind — nur mittelst Postanweisung — franco zu senden an **Hugo H. Hirschmann, Wien, I., Dominikanerbastei 5.**

Das zu Eperies auf der Hauptgasse gelegene, auf 13520 fl. ö. W. geschätzte

Haus

2—2

Nr. 325 wird bei der am 23. September, eventuell am 25. Oktober a. c. abzuhal-tenden Licitation verkauft. Badium 10%.

Vertreter der Richter und nach G.-N. XX. 1877. §§. 242—245 als Vertreter der Waisenstühle fungiren, mit den öffentlichen Behörden und Ämtern portofrei, korrespondiren können, wenn auf dem Briefcouvert der Name des Notars und die Klausel: „In richterlichem Auftrage“ oder: „Im Auftrage des Waisenstuhls“ ersichtlich gemacht und der Brief mit dem Amtssiegel des Notars verschlossen ist.

Ein Szegediner Schuster, dessen Sohn in Bosnien kämpft, hat — wie „Szeg. Napló“ berichtet — dieser Tage dem H. M. Philippovic ein Paar Prachtstiefel, auf deren Abtügen die Worte „Bosznia“ und „Magyarország“ mit Nägeln ausge schlagen sind, als Geschenk überhandt in Begleitung eines Briefes, in welchem er seinen lieben Gyurka dem Armeekorpskommandanten auf's Wärmste empfiehlt, und um eine gute humane Behandlung des Burschen bittet, der, wenn auch etwas starrköpfig, doch gleich süßsam wenn man ihm gute Worte gibt. „Die Stiefel — heißt es am Schlusse des Briefes — sind stark und werden gewiß anderthalb Jahre aushalten; sollten aber der Herr General noch länger dort bleiben, so bitte ich mir nur die Stiefel nach Szegedin zu schicken, ich werde sie mit Vergnügen — doppeln.“

Vom Kriegsschauplatze.

Man schreibt der „Presse“ aus Semlin auf Grund authentischer Mittheilungen unter dem 16. d.: „Hierher kommen haarsträubende Berichte aus Bosnien über die Unmenslichkeit der Insurgenten. Ich werde Ihnen nur zwei solcher Fälle mittheilen. Zwei Offiziere fielen den Türken in die Hände. Die Türken stachen ihnen die Augen aus, dem Einen von ihnen schnitten sie die Zunge ab und wollten daselbe auch bei dem Anderen vornehmen, als die Verwundeten von unseren Soldaten gerettet wurden. Der seiner Augen und Zunge Beraubte ist ein blutjunger Mann, welcher kaum zwei Jahre dient. Beide Unglücklichen wurden auch anderweitig am Körper mißhandelt. Der andere Fall ist womöglich noch entsetzlicher. Beim Zubereiten des Mittagmahles sahen im Lager einer Truppenabtheilung die Offiziere derselben um das Feuer, an dem das frugale Mahl gekocht wurde. Bald sollte es fertig werden, als ein Hauptmann aufstand, meinend er wolle eine Zigarette rauchen, bis aufgetischt wird. Gleich neben den Offizieren war ein dichtes Gebüsch. Der Hauptmann verschwand darin und alsbald erschreckte Alle ein gräßlicher Schrei, welcher Mark und Bein erstarren machte. Man sprang hinzu und fand keine 15 Klafter vom Kochfeuer den Kopf des Hauptmanns getrennt vom Rumpfe. Die Augen des Kopfes starrten die Angekommenen mit einem unjählichen Blick des Schmerzes an, die Zunge lallte, als wollte der Kopf sagen, wie die schreckliche That geschah. Dann fielen die Augen zu und der Kopf starb, während der Leib des kräftigen Mannes noch zuckte. Man durchsuchte das Gebüsch, man that Alles, um den Thäter zu finden; doch war Alles vergeblich. „In diesem unseligen Kriege sah ich manchen Greuel; aber das Gräßlichste, was ich bis jetzt sah, war der noch lebende Kopf des armen Kameraden,“ so schließt seinen Brief ein Offizier an seine hiesigen Bekannten. Der unglückliche Hauptmann war ein kräftiger, schöner Mann von 35—36 Jahren und erst seit einem Jahre verheirathet. Sein schreckliches Schicksal ruft hier das größte Mitleid hervor.“

Landwirthschaftliches.

Ueber Wiesenwässerungen.

Durchwandert man an einem heißen wolkenlosen Sommertage fruchtbare Thäler mit üppigen Wiesengründen, die von glitzernden Bächen durchzogen werden, so tritt unwillkürlich der Gedanke an Cinen heran: Könnten diese Wiesen, auf welchen die Gräser und Kräuter ihre Halme und Stengel von der Sonnenglut weß herabhängen lassen, nicht durch Bewässerung zu noch höheren Erträgen gezwungen werden? Könnte das vorüberreichende Wasser, welches unbenutzt seine Nährstoffe dem Meere zuführt, nicht der Landwirthschaft dienstbar gemacht werden? — Gewiß doch! In den meisten Fällen würde man da das Wasser zur Düngung der Wiesen benutzen können. Trotzdem dem Landwirth durch die Natur die Benutzung des Wassers zum Zweck der Wiesenwässerung oft so nahe gelegt wird, veräuert er dieselbe oder führt sie nur lässig aus oder läßt sie sogar ganz unberücksichtigt.

Die Ursachen der bisherigen Vernachlässigung der Wiesen sind nicht nur in dem starken Hasten an dem Alten und Hergebrachten, an dem mangelnden Verständniß für Wässerungswiesen, an der hier und da auftretenden Mangel an Belehrungen über diesen Gegenstand zu suchen, sondern sie finden auch ihren Grund in den oft noch bestehenden Vorurtheilen der Landwirth.

Hält Mancher doch die Wässerung der Wiesen, da sie von Hande aus feucht sind, für unnöthig oder sogar für schädlich, weil durch die Zuführung von Wasser Sumpfwiesen entstehen könnten, was bei sinnloser Wässerung allerdings auch eintritt! Denken viele doch, die Kosten einer Wässerung seien so groß, daß der Vortheil zu diesen in keinem Verhältnisse stehe! — Sie irren; denn keine der vielen landwirthschaftlichen Meliorationen macht sich, wenn sie gut angelegt wurde, wohl so gut bezahlt wie gerade diese.

Vergegenwärtigt man sich die vielfache Wirkung des Wassers, so springen allein schon die Vortheile der Wässerung klar in die Augen.

Das Wasser wirkt auflösend für die Bodennährstoffe, düngend und ernährend für die Wiesenpflanzen,

schüßend und zerstörend auf die für die Vegetation nachtheiligen Einflüsse. Die auflösende Eigenschaft des Wassers beruht auf dem Vermögen, die vorher im Boden nicht gelösten Nährmittel aufzulösen und im gelösten Zustand der Pflanze zuzuführen, da ja, wie bekannt, die Wurzel nur diejenigen Stoffe aufnehmen kann, welche durch Wasser vollkommen in Lösung übergegangen sind. Die düngende und ernährend Wirkung des Wassers kommt bei der Wiesenwässerung ganz besonders in Betracht; das Wasser wirkt ernährend durch seine mineralischen Bestandtheile und durch die Kohlensäure und das Ammoniak, welche das Wasser enthält; fernerhin wirkt es düngend vermöge der übrigen Stoffe, die in jedem Wasser und in manchem Nieselwasser in großen Quantitäten vorhanden sein werden.

Die Düngstoffe des Wassers werden bei der Verrieselung auf die Wiese abgesetzt, was wir auch durch die Schlammabsetzung nach der Verrieselung wahrnehmen können. Schüßend wirkt das Wasser, indem es bei dem Ueberfließen über die Wiese bei Frühjahrsnachfrösten das Ausfrieren der Wiesenarbe verhindert; zerstörend wirkt es zum Vortheil der Wiese dadurch, daß es Maulwürfe, Mäuse und Ameisen vertreibt und manche schlechte und schädliche Wiesenpflanze verschwinden läßt; so werden z. B. durch Bewässerung in ganz kurzer Zeit die giftige Herbstzeitlose, das sehr schädliche Schafthee und manche andere Wiesenunkräuter vertrieben.

Wenn die Frage gestellt wird, welches Wasser zur Bewässerung am besten geeignet sei, so kann man darauf antworten: jedes Wasser, in welchem mehr oder weniger Nährstoffe vorhanden sind.

Wenig vortheilhaft zur Bewässerung wird das Moorwasser sein, weil es oft freie Humusäuren enthält, welche der Grasvegetation gefährlich werden können; Wasser, welches durch Wälder geflossen ist, wird Gerbsäure in sich aufgelöst haben; Wasser, welches aus einem eisenhaltigen Boden kommt, wird ebenfalls wenig Werth als Nieselwasser haben und müßte deshalb stets von der Wiesenverrieselung ausgeschlossen werden.

(Schluß folgt.) „Prakt. Landw.“

Es ist eine bekannte Thatsache, daß selbst die besten Artikel immer einer gewissen Zeit bedürfen, um sich bei dem Publicum einzuführen, sowie daß auch in der Wissenschaft seit langen bekannte und angewandte Mittel diesem Schicksal unterliegen. Bei Einführung der Guyot'schen Theerapseln hat man die gleiche Erfahrung gemacht, und erst nachdem man sich von ihrer ausgezeichneten nimmehr unbefruchteten Wirksamkeit bei allen Bronchial- und tatarhaltigen Affectionen, bei Erkältungen und Halsleiden überzeugt hatte, ist deren allgemeine Anwendung zu constatiren. — Die Guyot'schen Theerapseln ersetzen mit Vortheil alle Arten Tisanen, Pastillen und Mixturen. — Es ist nun durch erste medizinische Autoritäten festgestellt, daß ihre erfolgreiche Wirksamkeit fast ausschließlich auf den bei der Anfertigung verwandten ausgezeichneten norwegischen Theer zurückzuführen ist. (Derselbe wird bekanntlich aus der norweg. Tanne — abies excelsa — gewonnen.)

Die große Beliebtheit, deren sich die Guyot'schen Theerapseln seit längerer Zeit in Frankreich, Belgien, Holland und Deutschland erfreuen, wofelbst sie in den Händen von Jedermann sind, haben natürlich vielfache Nachahmungen veranlaßt, weshalb ausdrücklich aufmerksam gemacht wird, daß man nur dann auf Qualität und folglich auf Wirksamkeit rechnen kann, wenn man die ächten französischen Präparate in Anwendung bringt. Besonders seitdem sie in Oesterreich-Ungarn eingeführt wurden, sind mehrere Nachahmungen aufgetaucht, die nachgewiesenermaßen weit hinter den franz. zurückbleiben. Das Publicum kann nicht genug vor diesen vielen deutschen und österr. Nachahmungen, welche an Güte und Wirksamkeit mit den französischen nicht zu vergleichen sind, gewarnt werden. Jeder Flacon der Guyot'schen Theerapseln trägt die Guyot'sche Unterschrift in 3 Farben, worauf besonders zu achten ist. Im losen Zustand werden dieselben nie abgegeben.

Fruchtpreise vom 20. September 1878.

Woggen per 100 Kilogr.	fl.	6.—	6.50
Weizen „ 100 „	„	8.—	9.—
Gerste „ 100 „	„	6.—	7.—
Hafer „ 100 „	„	4.—	4.50
Mais „ 100 „	„	—	—
Erbsen „ 100 „	„	6.50	7.75
Linlen „ 100 „	„	6.50	8.50
Bisolen „ 100 „	„	6.—	7.50
Erdäpfel „ 100 „	„	—	—

Die in Wien am 18. Septemb. gehobenen Zahlen:

71, 64, 45, 62, 40.

Die nächste Ziehung ist am 28. September 1878

Felelös szerkesztő: Kyss Géza.

Kiadó-tulajdonos: Az Eperjesi Bankegylet.

Arverési hirdetés.

Bártfa szab. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a tulajdonához tartozó alább megnevezett javadalmak és fekvőségek folyó évi októberhó 3-án, esetleg október 31-én és november 14-én a városház tanácstermében tartandó nyilvános árverésen bérbe adatkak, és pedig:

1. A vám- és helypénzszedési jog jövedelme.
2. Az aranypataki körülbelül 470 hold területű földbirtok gazdasági épületekkel.
3. A bártfa-mihályói körülbelül 180. hold területű majorsági földbirtok.
4. A város határában létező földbeli birtok részletekben.
5. Az Albowéc alatti és f. Vulya községben létező malmok.

Ezen javadalmak kibérlésére vonatkozó

írásbeli zárt ajánlatok is a szóbeli árverés megkezdése előtt elfogadtatnak, a melyekhez ajánlattevők a kikiáltási ár 10%-ját tartoznak készpénzben bánatpénzül mellékelni.

A bérleti feltételek a városi jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Bártfán, az 1878. évi szeptember 5-én és 6-án tartott városi képviselő-testülete közgyűlésből.

Ródy Alajos,

158 1—2

jegyző.

Hirdetmény.

Eperjes sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy

1. a főutcai 203-ik számú házban lévő szatócsboltok s mézszárszékeknek f. é. novemberhó elsejétől számítandó egy évre,

2. a városháza alatti pincék, raktárak, mézszárszékek, valamint a „Korona“ cégű épületben lévő mézszárszék f. é. novemberhó elsejétől számítandó három évre,

3. a városi alsó malomnak f. é. novemberhó elsejétől számítandó 3, esetleg 6 évre leendő bérbeadásra vonatkozó nyilvános árverések f. é. októberhó első napján, d. e. 10 órakor a városi tanácssteremben fognak megtartatni.

Erről a vállalkozók oly megjegyzéssel értesítettnek, hogy az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál megtekinthetők, s hogy az árverés megkezdéséig zárt írásbeli s 10% bánatpénzzel ellátott ajánlatok is elfogadtatnak.

Eperjes város tanácsa 1878. évi szeptemberhó 19-én.

Kyss Géza,

159

jegyző.

A főutcán 12. sz. alatt egy nagyobb szállás október 1-től kiadó.

100 Stüek gesunde, zur Zucht vollkommen taugliche Mutter-schafe und 100 Stüek Kap-pen sind auf dem Gute Margonya I. N. Girált zu verkaufen.

Regalien-Verpachtung.

Die Wirthschaftshäuser sammt dem ausschließlichen Schankrechte in den Gemeinden **Habzsán und Jánocska**, sind vom **1. Jänner 1879** an, auf 3 und eventuell auch auf 6 Jahre zu verpachten. — Auskunft erteilt

Dr. Gyula Schmidt,

154-2-3

Advokat in Eperies.

Hugo H. Hirschmann's Wiener Landwirthschaftliche Zeitung. Gegründet 1851. Allgemeine illustrierte Zeitschrift für die gesammte Landwirthschaft. Grösste landw. Zeitung Oester-Ungarns. Erscheint jeden Samstag in Gr.-Folio, Ganzj. fl. 8 (Mark 17), halbj. fl. 4 (Mark 8.50), viertelj. fl. 2 (Mark 4.25). Einzelne Nummern 20 kr. (40 Pf.). Annoncen 10 kr. pr. Nonpareillezeile. Beilagen fl. 5 per Tausend und Bogen.

Hugo H. Hirschmann's Der Praktische Landwirth. Gegründet 1864. Illustrirte landw. Zeitung für Jedermann. Billige populäre Zeitschrift. Erscheint jeden Mittwoch in gr. Lex.-Form. Ganzj. fl. 4 (Mark 9), halbj. fl. 2 (Mark 4.50), viertelj. fl. 1 (Mark 2.25). Einzelne Nummern 10 kr. (20 Pf.). Annoncen 8 kr. (16 Pf.) per Nonpareillezeile. Beilagen fl. 5 per Tausend und Bogen.

Hugo H. Hirschmann's Der Oekonom. Gegründet 1878. Illustrirte landw. Zeitung für den kleinen Landwirth. Billigste populäre Zeitschrift der Welt. Erscheint den 1. und 16. jeden Monats in gr. Lex.-Form. Ganzj. fl. 1 (Mark 2.50). Kann nur ganzj. abonnirt werden. Einzelne Nummern 5 kr. (10 Pf.). Annoncen 15 kr. (30 Pf.) per Nonpareillezeile. Beilagen fl. 5 per Tausend und Bogen.

Hugo H. Hirschmann's Blattkalender für den Landwirth 1878. Ein Unicum der Kalenderliteratur. Reichhaltig, reich illust. Zahllose Abbildungen. Für jeden Tag ein Blatt. Completes Kalendarium der Katholiken, Protestanten, Griechen u. Russen, Juden und Türken. Historischer ländw. Kalender. Landw. Adressbuch. Faulenzen für den Landwirth. Eleganter montirt zum Hängen oder Stellen eingerichtet. Preis nur fl. 1 (Mark 2).

Pränumerationen und Annoncenaufräge sind — nur mittelst Postanweisung — franco zu senden an **Hugo H. Hirschmann, Wien, I., Dominikanerbastei 5.**

Das zu Eperies auf der Hauptgasse gelegene, auf 13520 fl. ö. W. geschätzte

Haus

Dr. 325 wird bei der am 23. September, eventuell am 25. Oktober a. c. abzuhaltenden Licitation verkauft. Badium 10%.